

KIS LAP

Szerkeszti Forgó bácsi.

NAGYRA TERMETT KIS LEÁNY. (*Geyer Stefike.*) (Lásd a 279. lapon.)

LX. köt. 18. szám.

Ára negyed-évre 2 kor. Egyes szám ára 24 fil.
Megjelen minden vasárnap 16 lapon.

1901. május 5-én.

A GAZDÁTLAN HÁZ TITKA.

— Elbeszélés számos képpel. —
(Folytatás.)

HÖKÉLETESEN egyet értett a négy pajtás arra nézve, hogy el kell szánniok magukat valamire. Mindnyájukat egyformán verte az eső, egyformán járta át a hideg szél, hogy szinte a foguk is vaczogott bele. A kezök is zsibbadozott a nehéz táskák czipelésétől és ha nem vallották is meg még egymásnak sem, titokban mégis ugyan egyet gondoltak, ilyen formát:

— Manó vigye ezt az egész mulatságot! Hát nem sokkal jobb volna ott az intézetben kényelmesen nyújtózkodni az ágyunkban?

Mivel azonban az a kényelmes ágy egyelőre elérhetetlen ábránd volt, bölcsen hallgattak is róla és inkább tanakodni kezdtek: letérjenek-e arra a dülő-utra, melyet látnak.

— Hát ha nem is az igazi? kételkedett Gyula. Akkor akár reggelig is gázolhatunk a sárban és csak valahová a szántóföldekre jutunk.

— Igen ám, de hátha az igazi? töprengett Rudi. A kapus azt mondta, hogy a Flórisék tanyája nincs messze. Pedig már ugyan jó ideje tapossuk a sarat. Én azt hiszem, hogy az első dülő-utat nem vettük észre a sötétben.

— Lehet is, nem is, dörmögte Ödön. Ki tudhatja?

Persze, persze! És most csak abban volt teljes az egyetértés, hogy egyikök sem tudott semmit. Az eső pedig csak zuhogott, a szél csak sivitott tovább.

— Mondok valamit, szólt végre Gyula. Lehet, hogy ez az a dülő-ut, amelyre le köll térnünk; de az is lehet, hogy nem

az. Hát egy kis fáradsággal ugyan, de megbizonyosodhatunk felőle.

— Már ugyan hogy?

— Ugy, hogy még egy darabon tovább megyünk. Ha ez itt az első dülő-ut, akkor a második sem lehet messze, mert a kapus azt mondta, hogy közel van a tanya. Ha tehát rövid idő alatt nem akadunk másik utra, akkor vissza tériünk ide.

— De hát ha akadunk és az már a harmadik lesz? veté Ödön.

— Az nem lehet, vélte Kálmán. Gyulának igaza van. Hiszen csak nem ágazik el minden száz lépésre más meg más ut? Induljunk! Előre!

Hát megindultak újra. Egyikök sem tudta ugyan, jól teszik-e?... de okosabbat sem tudott mondani. Szótlanul gázolták a sarat, pocsétákat jó ideig, és már-már emlegetni kezdte egyik is, másik is, hogy jobb lesz, ha vissza fordulnak; de Gyula, aki mint indítványozó legelől baktatott, egyszerre csak fölkiáltott:

— Nem megmondtam? Ime, itt a második ut!

— Vagy a harmadik, aggatózott Ödön.

Második-e, harmadik-e?... de az bizonyos, hogy megint ut, amely jobbra ágazott el.

— Én azt mondom, hogy ez a második, szólt Gyula. Nem láttunk többet kettőnél.

— Igazad lehet, pártolta Rudi. Menjünk!

Letértek a dülő-utra és szinte jobb kedvvel lépegettek. Most már talán rövid idő alatt hajlék alá jutnak. Még az is könnyítette a haladásukat, hogy ezen az uton nem gázoltak sárban, nem bukdácsoltak kátyukba; nagyon kevés kocsí járhatott itt, az ut egészen be volt gypesedve.

Tapasztalt embernek talán éppen ez ütött volna szeget a fejébe; a négy diák

azonban inkább még örült a jó utnak. Alig tiz perc múlva pedig Gyula fölkiáltott:

— Mit mondtam? Nézzetek oda!

A homályban is látni lehetett egy nagy házat az ut mentén. Világosság nem ragyogott ugyan egyik ablakból sem, de az természetes. Falun, tanyán korán fekszenek le az emberek.

— Jó helyen járunk, bizakodott Gyula.

— Csak bejuthassunk! szólt Ödön. A ház jó messze áll benn, az udvar pedig be van kerítve. Itt a tanyán alig ha van csöngettyű a kapun, mint a városi házakon.

— Az nem baj, jegyzé meg Ödön. Megdöngetjük a kaput, erre majd fölriad a ház-őrző kutya és ugat; akkor aztán kijön valaki a házból.

A kaput hamar megtalálták. Nagyon rozoga állapotban volt, de mégis becsukva. Döngették hatalmasan, hol egyenként, hol párosan, hol mind a négyen együtt. Aztán figyeltek.

Semmi. Mély csönd. Furesa.

Hogy a ház népe nem hallja, azt még lehetett érteni. Mélyen alusznak. De nem hallatszik eb-ugatás sem. Az már csak nem lehet, hogy ház-őrző kutya ne legyen itt künn a tanyán. Ha csak nem valami lusta vén eb, melynek nem akarózik kijönni a házikójából ebbe a zuhogó esőbe.

Újra kezdték a kapu döngetését, kétszer, háromszor is. Hiába.

— Már pedig be köll jutnunk! szólt Rudi elkeseredetten. Ha másképp nem, át mászunk a kerítésen. Ha a ház ajtaját döngetjük, azt majd csak meghallják.

A többiek ezt nagyon jó ötletnek találták és rögtön fürkészní is kezdték, hol mászhatnak át a kerítésen. Nem köllött sokáig keresgélniök, sem nagyon fáradniök. A kapu-

tól alig pár lépésnyire be volt a palánk dölve, kényelmesen be lehetett sétálni az udvarra.

— No, a Flóris apja nem nagyon rendes gazda, jegyzé meg Kálmán.

— Vagy nem sok félteni valója van az udvaron, mondá Ödön.

— Bánom is én! szólt Gyula. Nekünk most nagyon jó, hogy bejuthattunk a kerítésen.

Az udvar éppen olyan módon dicsérte a gazdáját, mint a bedőlt kerítés. Dudva és gaz verte föl; itt egy korhadt gerenda, ott egy rakás törmelék hevert, de semmiféle házi eszköz, járom, kocsi vagy bármi egyéb nem volt látható, amit falusi gazdaságban használnak. Ház-őrző eb sem került elő. Valamint hogy itt nem is igen lett volna mit őriznie.

A fiuk persze mind-ezzel csöppet sem törődtek, hanem a ház ajtajához siettek. Be volt csukva. Hát kopogtattak, erősen, még erősebben; végre döngették mind a négyen mind a nyolcz öklükkel. Koronként megpihentek, hallgatóztak, meg újra kezdték. De az ajtó csak nem nyílt meg. Nem is hallatszott belülről semmi nesz.

— Lehetetlen, hogy ne hallják, szólt Gyula.

— Ha ugyan van benn valaki, aki hallhatja, jegyzé meg Ödön. Ez nem a Flórisék tanyája, az bizonyos.

— Magam is azt hiszem, mondá Rudi. Soha sem mondta, hogy a házuk emeletes. Ez pedig emeletes.

— Akárkinek a háza, de ennyi zörgetésre még a mormotér is fölébredt volna, dohogott Gyula.

— Az ám! De ha csakugyan nem lakik benne senki, akkor hiába való minden zörgetés, szólt Kálmán csüggedten.

— Már pedig én nem kóborlok tovább ebben az isten-ítéleti időben! kiáltott fel Rudi mérgesen. Így vagy úgy, de valahogy be köll jutnunk. Zörgessünk az ablakon. Azt már csak meghallják!

Neki rohantak hát az ablakoknak. Hasztalan. Egyszerre azonban fölkiáltott Gyula:

— Nézzétek csak fiúk! Itt egy ablak félig nyitva van. Ezen bemászhatunk. Ha van benn valaki, megmagyarázzuk a dolgunkat; ha pedig csakugyan üres a ház... annál jobb.

— Jobbnak nem jobb, jegyzé meg Ödön. De legalább fedél alá jutunk és megvárhatjuk, míg ez a rettenetes eső alább hagy. Rajta! Befelé!

Egy pillanatig sem késlekedtek, hanem egymás után bemásztak az ablakon, miután a táskáikat is bedobálták. (Lásd a képet a 277. lapon). Nem igen lehetett kétségök, hogy a ház valóban lakatlan. A szoba teljesen üres volt és dohos, penészes szagu. De a sötétségben eleinte nem tudhatták, miféle helyre jutottak. Curgott róluk a víz, bőrig áztak. Eleinte hát még az is jól esett, hogy már legalább az eső nem szakad a nyakukba; egy-két perc múlva azonban Ödön így szólt:

— Most már mit csinálunk? Itt állodgálunk sötétben reggelig?

— Mindjárt lesz világosság, mondá Gyula. A táskámban van a bicziklim lámpása, teljesen fölszerelve. Elő kaparom és meggyujtom. Van nálam gyujtó szál is.

Rövid időn már égett is a kis lámpás. Világánál most már láthatták, milyen helyen vannak. Ugyan kevés örömük telt benne. Tágas, nagy szoba volt, valamikor diszes is lehetett; de a falakon már csak itt-ott látszott a festés nyoma, sokfelé meg

a vakolat is lehullott s a puszta téglák látszottak; a sarokban félig bedőlt kályha szomorkodott. Egyéb nem is volt a szobában.

— No, ez nem éppen uriasan van rendezve, szólt Rudi. Lássuk, mi van azon az ajtón túl?

Ott hagyták a czók-mókjukat és a kis lámpás világánál fölfedező utra indultak, félig reménykedve, félig aggódva, hogy mégis csak utjukba botlik valaki. Az ajtót nyitva találták s egy másik szobába jutottak, mely éppenségesen olyan siralmas állapotban volt, mint az előbbi. Innen egy harmadik, meg egy negyedik szobába értek, aztán a konyhába, onnan ki az ambitusba; üres, elhagyott, omladozó volt ott minden. A pitarból lépcső vezetett föl emeletre. Oda is fölmentek. Ott sem találtak egyebet egy sor üres szobánál. Vissza tértek hát oda, ahonnan indultak.

— Ide ugyan gyönyörű tündér-palotába kerültünk! szólt Ödön. Remekül eltaláltad az igazat, Gyula pajtás, hogy erre az utra köllött térnünk!

— No bizony! Egyikötök sem tudott okosabbat mondani, védekezett Gyula. Ez valami elhagyott gazdátlan kastély, az bizonyos; de végre is jobb itt a szárazon, mint oda künn az esőben.

— Sose pöröljünk most már rajta, szólt Kálmán. Inkább azon törjük a fejünket: mitevők legyünk, ha már itt vagyunk?

— Az nem kérdés, felelé Gyula. Itt maradunk. Kivül sötét van, az eső folyvást szakad s ha újra neki indulunk, elbolyonghatunk reggelig is anélkül, hogy fedél alá jutnánk.

— Természetes, hogy itt maradunk, helyeslé Rudi. Költözködjünk abba a szélső

szobába ... ott kandallót láttam. Ha valahol fát találunk és tüzet rakhatunk, még meg is szárítkozhatunk.

— No jó, nem bánom! egyezett bele Ödön. Aztán lefekszünk ... elférünk ám kényelmesen a földön és aki tud, alszik

... BEMÁSZTAK AZ ABLAKON. (Lásd a 276. lapon.)

reggelig. Addig majd csak eláll az eső és vissza bandukolunk a vasuti állomásra.

Miért volna a diák boldog vig diák, ha nem tudna hamar elfelejteni holmi apró

viszontagságot? A négy pajtás fölszedte a podgyászat és beköltözött a kandallós szobába. A jó kedvök is iziben vissza tért.

— Annál jobb! Legalább magunk vagyunk urak a házban, jegyzé meg Rudi.

— Dologra, dologra! szólt Ödön. Keresünk egy kis tüzre való!

Nem nagy reménységgel indultak meg, mert első kutató utjukon éppen semmit sem láttak, aminek hasznát vehették volna. De most, gondosabb és alaposabb körütekintéssel, mégis találtak egyet-mást. Még pedig először is a konyha faliszekrényében egy rossz bögrét, azután a pitvarban, a lépcső alatt, egy rongyos kosarat meg egy összetört ládának a darabjait.

— Nagyszerű! kiáltott föl Gyula. Valóságos kincsek! Mindjárt ropog a tűz. Még főzhetnénk is, ha volna mit bele aprítani a bögrébe.

A tüzet megrakni nem volt ugyan könnyű feladat, de végre mégis sikerült. Az ócska kosarat hamar széttördelték, a láda száraz, korhadt deszkáit pedig ütögetéssel, sarkukkal darabolgatták fel. A táskából bőven került elő ujság-papiros, melybe apróbb holmijok volt csomagolva. Fáradozásukat teljes siker koronázta: a tűz vigan lobogott, pattogott a kandallóban.

— Pompás! A szoba is fölmelegszik és nem lesz olyan dohos.

— Ránk is fér, mert ugyan derekas nátha lesz belőle, hogy így átáztunk.

— Katona dolog! Majd kiheverjük. Különben már itt a tüznél meg is szárítkozhatunk.

Igy beszélgettek a tüznél, mignem Gyula nagy jó kedvvel fölkiáltott:

— Elég a fecsegésből, fiuk! Tudok én jobbat.

— Ugyan mit?

— Annyi fáradság és viszontagság jutalmat érdemel. Lakomát esapunk!

(Folytatása következik.)

A MANÓCSKA LOVAGLÁSA.

— Apróka mese két képpel. —

EGYSZER egy hosszú szakállu, kurta lábu kis manócska fáradtan ballagott haza felé. Fáradtan is meg boszusan is.

— Tessék! Hát igazság ez? dörmögte. Ni, az a juhász-bojtár samár-háton nyargal, pedig hosszú lábával jobban győzné a gyaloglást. Csak én valamiféle paripára szert tehetnék!

Körül nézett és egyszerre csak ravaszul hunyorgatott.

— Amott egy jól megtermett egér urfi sétál. Mégállj csak Cinczi barátom, haza viszel te engemet, még ha nem akarod is!

Czinczi urfi gyanutlan rágicsált valamit, midőn egyszerre csak a hátán terem valaki s kötőfék hurkolódik a nyakára. Ijedten kiálltott fel:

— Ohó! Mi a manó ez már no?

— Eltaláltad barátocskám. Én vagyok, a fáradt manó. Te pedig most haza viszel szaporán. Gyi te!

— Nem vagyok én ló, de még csacsi sem. Nem viszlek én!

De a manó nem értette a tréfát. Ugy oldalba sarkanytuzta Czinczi urfit, hogy ez

hanyatt-homlok szaladásnak eredt. És kénytelen volt abba az irányba futni, amelybe a manócska kormányozta.

Egy ideig csak futott Czinczi urfi, de mind-inkább mérgeződött. Már az mégsem járja, hogy kedve és akarata ellenére paripa legyen belőle. A ravasz manó pedig diadalmasan kiáltá:

— Gyi te, Czinczi! Ugy-e viszel?

Épp azonban, hogy ezt mondta, mi történt? Czinczi urfi egyszerre csak fölgaskodott, aztán hanyatt vágódott, úgy, hogy a manócska lebukfencezett róla és nem éppen kedve szerint csücsült le a földre. Most aztán Czinczi urfi nevetett.

— Ugy-é, nem viszlek?

— Ejnye no... ez bizony nem szép tőled... elbirtál volna.

— El én, könnyen. És ha egyenes uton jársz, ha illően megkérsz, haza is vittelek volna. De te ravaszul fogtál le, hát én ravaszul dobtalak le. Most már odább ballaghatsz. Szerencsés utazást kívánok!

Elfutott az egérke s mit tehetett a manócska? Gyalog banudukolt haza.

NAGYRA TERMETT KIS LEÁNY.

(Képekkel a czimlapon és a 280. és 281. lapokon.)

MIDŐN versikét pöngetek, mesét mondok nektek s nagyobb és apróbb közleménnyel járulok elétek és a legtöbbje mellé művészi rajzokat is nyujtok: mind-ezzel csak arra a czélra törekszem, hogy ezekből

okulván és megépülvén, majdan derék férfiakká s derék nőkké váljatok, mert a kitünőség, az országos hír, világra szóló dicsőség csak igen kevésnek jut. Isten az ő kedvező kegyelmével áldotta meg ezeket kiváló írói, művészi tehetséggel.

Mi többiek pedig azon örvendjünk, hogy finomult izlésünkkel, a tanulás révén megélestedt ítéletünkkel csak annál jobban értsük meg s érezzük át a jelesek alkotását és művészetét, különösen akkor, ha az, akit szárnyaira kapott a hír, a mi édes hazánk szülötte; legkivált pedig, ha ez a kitünőség még gyermek-korát éli.

Ime: egy olvasó társatoknak, *Geyer Stefi*-kének jutott, hogy már most, alig 12 évvel emelkedett föl a művészet magasába, a legjelesebb hegedűsök sorába. Az ő művészete sokkal érettebb az ő koránál és — mert boldog szüleinek szeretete örködik fölötte és a rája méltán büszke tanító-mesterének gondos vezetése alatt áll — bizonyára el fogja érni a tökéletesség csucsát.

Az ugy nevezett »csoda-gyermek« mostanság nem oly kapós már, mint volt hajdanán. Korát megelőzve s fölül mulva, csodálatra méltó volt ugyan, amire már képes volt; de azután megrekedt, szárnya a fölfelé repülésben lehanyatlott, s lett belőle amolyan közepes művész, mint amilyen van sok.

A zenei »csoda-gyermekek« közül eddig csak kettő vált be igazán: *Mozart* Amadeus és *Liszt* Ferencz, akik már gyöngéd korukban ragadták csodálatra a világot s mind-halálíg megmaradtak hirnevök tündöklő hegyfokán. Hogy ezek egyike (*Liszt* F.) magyar születés, csak annál édesebb elégtételünkre szolgál minékünk.

Geyer Stefike sem amolyan »csuda-gyermek«, mint a legtöbb, hanem valóságos művész, akit a legtekintélyesebb bírálók is komoly számba vesznek. Gyermeki ujjai alól édesen ömlik a hegedű éneke, vonója alól mint a gyöngyszemek pörögnek a trillák. Nincs már olyan nehézség, melyet a szónak másik értelmében is »játszva« le ne győzne. Még piczi gyermek, csaknem baba-sorban lévő kis lány volt, midőn először hallottam. De már akkor állott világosan előttem, hogy benne fényes tehetség nyilatkozott meg. A várakozás, bár a rendesnél nagyobb volt, nem csak teljesen vált be, de azt jóval fölül is multa.

Közelebb a bécsi közönségnek mutatkozott be s a hallgatóság alig hitt füleinek, hogy e gyermeki alakban szinte kiforrott művész zengeti hegedűjét, aki nem csak érzelmes, de értelmes előadásával is elragadta a hallgatókat. A közönséggel a sajtó versenyt magasztalta *Geyer* Stefikét, kívánván és jósolván neki ragyogó pályát.

És amit különösen jól esik fölemlítenem: a tömjén-füsttől nem bódult meg *Stefike*, a dicséret meg nem zavarták lelke derűjét, mert minden nagy sikerei mellett, a dörgő tapsok és üdvkiáltások alatt is csak hálát érzett kis szívében, boldogságot a szülei boldogításában, örömet a tanítói örömeiben. Megmaradt annak a kis lánynak, aki — mint meg is győződ-

NAGYRA TERMETT KIS LEÁNY.

(*Geyer* Stefike, Erzsébet oláh királyné előtt játszik.)

hettek fölé — még ma is hűségesen küldi be a rejtvények megfejtését, még ma is tán nagyobb gyönyörködéssel olvassa a »*Kis Lap*« meséit, mint a nagy lapoknak róla szóló harsogó dicséretét.

A czimlapon ott áll előttetek a kicsi nagy művész, amint elandalodva pöngeti szeretett hangszerét. A másik rajz azt a jelenetet tünteti fel, midőn Oláhország királynéja, Erzsébet ő felsége előtt játszik. Ennek az ő hangversenyének külön bájt adott még az, hogy aki a zongorán kísérte, *Stefikével* egykoru oláh leánya.

Geyer Stefike még egy évig folytatja most megkezdett művészi körutját Európa nagyobb városaiban, hogy azután, hosszabb időre vissza vonulván, tisztán annak éljen, hogy művészetét tökéletesítve, ne mint »csoda-gyermek«, hanem mint kiforrott, érett művész lépjen a nagy világ elé, hogy fokozott követelésének megfelelhessen.

Mi pedig erre az útjára kívánjunk szerencsét a kedves leánykának s szolgáljon közös örömünkre, hogy majdan elmondhassátok: »*Geyer* Stefike az én olvasótársam volt a »*Kis Lap*«-ban« — s hogy majdan elmondhassam: »*Geyer* Stefike is az én olvasóm volt.«

Forgó bácsi.

A KATÓ NÉNE GOMBÁJA.

— Mese. —

HOL volt, hol nem volt: egyszer valami-kor volt egy nagyon jó és kedves leányka, akinek Iluska volt a neve. Mondom, jó is volt, kedves is volt, hanem egy nagy baja mégis csak volt, ámbátor persze nem tehetett róla — teljesen árvaságra jutott.

No de nem volt ám afféle ágról-szakadt szegény árva, aki kegyelem kenyérre szorul. Edes anyja szép házat, kertet, szántóföldet hagyott rá és mivel a kicsi leányka még bizony nem tudta volna gondját viselni, hát jó edes anyja azt is elrendezte, hogy legyen, aki Iluskát fölnevelje és helyette gazdálkodjék. Még pedig Kató nénire bízta a kicsikét mindenestül. Szegény asszony volt Kató néne, de szegről-végről atyai és szentül fogadta, hogy a kis Iluskát úgy fogja fölnevelni, mint ha a tulajdon edes lánya volna. Így aztán a jó anya nyugodtan hunyta le örök álmra a szemeit.

Nem is nagyon érezte Iluska az árvaság keserőségét. Kató néni jól bánt vele, de még a szomszédok is vigasztalták, kedveskedtek neki, mert szerették. Csak hogy ez a jó állapot nem tartott sokáig. Ha mindenki szerette a kedves Iluskát, de éppen Kató néne nem szerette igazán és kevés idő telt bele, már így gondolkozott:

— Mennyivel jobb volna, ha ez a haszontalan gyerek nem volna a nyakamon! Ház, kert, föld mind az enyém lenne.

Még is érezte szegény Iluska napról-napra keservesebben, hogy Kató néne miképen gondolkozik. Rosszabb dolga nem lehetett volna, még ha csak irgalomból fogadták volna is a házba. Koplalt, rongyosan járt, de hajnaltól késő estig nehéz munkát végzett és jutalmul akár hányszor verést kapott, úgy, hogy a jó szomszédok váltig sajnálták; de ha valamelyik pártját fogta a leánykának, Kató néne mérgesen pattant föl:

— Söpörjön mindenki a maga ajtaja előtt! Tudom én, hogy kell az ilyen lusta,

makranczos gyerekekkel bánni. És ne avatkozzék senki az én dögomba!

Össze veszett jobbra-balra minden szomszédval, hát ezek nem is néztek többé feléje.

Annál jobb! Tehetek, amit akarok. Csak lerázhatnám valahogy ezt az alkalmatlan gyereket is a nyakamról!

De mind hiába kinozta, gyötörte a szegény leánykát: nem lett ennek semmi baja. Mint ha jó tündérek örködtek volna fölötte, egyre szebb és erősebb lett, gyönyörűen növekedett. És megmaradt jónak, kedvesnek is. Még Kató nénire sem haragudott. Annál inkább mérgelődött a gonosz asszony, és addig törte a fejét, míg végre kieszelte, amivel célját érheti.

Kegyetlen hideg téli nap volt, nagy hó fődte az egész tájat, dermesztő északi szél süvitett, midőn Kató néne korán reggel így szólt:

— Már rég nem ettem gombát. Menj az erdőre és szedj egy kosárnyit.

Nagyot bámult Iluska.

— Gombát? Hiszen most télen nincs gomba!

— Micsoda? Ellenkezni mersz? Rögtön indulj és azt mondom, haza se merj fordulni, amíg tele nincs a kosarad gombával!

— Jaj Istenem! . . . Hiszen szednék én szívesen, de hol talállok?

— Nagy az erdő. Addig keresed, míg megtalálsz, ami kell. Ures kézzel ne jöjj elémbé, mert akkor jaj neked! Addig kergetlek vissza az erdőbe, míg elő nem hozod a gombát.

Ezzel karon fogta Iluskát és kilóditotta a házból. Aztán gonoszul vigyorogva nézett utána.

— Így ni! Megy ám a kis ostoba és hűsége senki a nagy erdőben . . . üres kosárral nem fog merni haza térni, hát szépen megfagy ebben a csikorgó hidegben. A favágók majd valamikor ott találják megfagyottan . . . ha ugyan farkasok föl nem falják. No, csak hogy leráztam a nyakamról!

Mialatt a gonosz így örvendezett, szegény Iluska szomorúan ballagott az erdő felé. Hogyan teljesítse azt a lehetetlen parancsot? Hiszen megtenné szívesen, de téli hóban-fagyban nem terem gomba.

Am azért csak bement a rengeteg erdőbe. Rajta ne muljon. Hanem persze: hiába keresgélt, gombát nem találhatott, mert hiszen mély hó borította a földet; fázni azonban egyre jobban fázott, még nagyon éhes is lett, mert a gonosz Kató néne még reggelit sem adott neki.

— Tudtam én, hogy hiába keresgélek! sohajtá. Még csak valami jó tündérke sem segíthet, mert azok is elbujnak télen. Csak akkor jönnek elő, mikor a virágok nyílnak.

— Nem éppen! felelt rá egy vékonyka ezüst-hang.

Iluska körül nézett, de nem látott senkit, semmit.

— Bizonyosan tévedtem, gondolá. Csak magam gondoltam affélet, mert kívánnám... Jaj, csak legalább egy kis kenyeret hoztam volna magammal!

A zsebébe nyult, mert néha eltett egy-egy darabka kenyeret. Nagy öröme talált is egy kicsi darabot. De még bele sem harapott, mikor egyszerre csak ott termett előtte egy kis veréb és sóvár, éhes pillantással nézett reá.

— Csipp! Csiripp!

Oly panaszosan, fájdalmasan csipogott, hogy lehetetlen volt meg nem érteni.

— Éhes vagy, szegény verebecske? szólt Iluska. Megállj no, rajtad még segíthetek.

Dobott neki jókora morzsát. A veréb iziben bekapta és megint csak oly fájdalmasan csiripelt. Iluska megint dobott neki morzsát, aztán újra, meg újra. Nem győzte oly gyorsan szórni, amily gyorsan az éhes veréb fölszedte. Végre az egész darabka kenyér elfogyott és Iluska bele sem kóstolt.

— Nem baj, én jobban birom, erősebb vagyok mint ez a szegény madárka.

A veréb most már vigabban csiripelt, aztán hirtelen felröppent és eltűnt. A leányka

egy kis ideig utána bámult, aztán sohajtva gondolt a feladatára. Járt-kelt a hóban, keze-lába már szinte meggémberedett, de gombát persze nem talált.

Végre már teljesen kimerült s egy nagy fa tövéhez támaszkodva, csöndesen sirdogálni kezdett.

— Mit tegyek? Haza nem mehetek, gombát pedig nem lelek! Jaj, hogy fázom!... Már haza sem bírnék menni... itt pusztulok el...

Csüggedten hajtotta le a fejét, de a következő perczen már fölrezzent.

— Mi a bajod, kicsikém? Miért sírsz? kérdezte valaki.

Az a valaki egy öreg, nagyon öreg anyóka volt, aki ott állt tövön mellette és jóságos részvételt nézett reá. Olyan furcsa anyóka volt! Tetőtől talpig szürke, még az orcája is fakó; csak a fekete szeme csillogott elénken.

— Épp mint azé a kis verébé, gondolá Iluska meglepődve.

Nem mondta ki, de az anyóka mégis felelt erre a titkos gondolatra is.

— Nagyon természetes, hogy olyan, mikor hát én voltam az az éhes veréb, mondá.

Bámult a leányka és megint csak titkon gondolá:

— Furcsa... de hát ha mégis úgy van? Talán tündérke.

— Ezt is eltaláltad, felelt újra az anyóka. Olyan alakot öltök, amelyet jónak látok. Mint éhes veréb jelentem meg, hogy ki próbáljam a jó szívedet. Megállottad a próbát, nagy szükségedben is könyörületes voltál. Most hát én segítek meg. De megbizol-é bennem?

Iluska ránézett az anyókára s olyan jóságot olvasott ki a szeméből, hogy habozás nélkül felelé:

— Meg!

— Jól van. Akkor hát pontosan teljesítened köll, amit mondok. Nézd: itt a nagy fák közt kevesebb a hó és itt-ott ilyen apró gömbölyü kavics akad.

Fölvett egy fehér, gömbölyü kavicsot és átadta.

— Szedd a kosárkádat tele ilyen kavicsokkal és vidd haza, add át Kató nének.

Ezzel a fa mögé került és nyomban el is tűnt.

A szegény leányka, mi tagadás, nagyon csalódottan bámult a fehér kavicsra. Egy kosárnyi kavicsot vigyen haza! Abból lesz még csak baj!

De ha a tündér anyóka így rendelte, hát legyen így. Dologhoz látott s ez nem is volt éppen kicsi dolog, mert csak gyéren akadt olyan fehér gömbölyű kavics; no de a sok hajladozásban Iluska legalább fölmelegedett. Végre megtelt a kosár, indulhatott haza. Kissé aggódott, kitalál-e az erdőből, mert nagyon messzire bolyongott el; de alig ment néhány perczig, nagy öröme és csodálkozására már az erdő szélére ért, még pedig egészen közel a faluhoz. Innen hamar eljutott haza.

De bezzeg aggódott és szepegett, mikor a házba belépett! Mi lesz majd, ha egy kosár kavicsot ad a kegyetlen Kató nének.

— Lesz, ami lesz! gondolá. A tündér így rendelte.

Csodálkozott Kató néne, hogy meglátta Iluskát. Hát nem vezett oda, vissza mert térni? És teli kosarat nyujtogat feléje.

— Na, meghoztad? Lássuk!

Kiborította a kosár tartalmát az asztalra és mekkorát bámult! De még Iluska is! Nem kavics dült a kosárból, hanem a leg-pompásabb enni való gomba.

— Ezt nem szerezhetted jó uton, ez boszorkányság! szolt a gonosz asszony. No, majd kivallatlak. Most elkészitem kedves ételemet.

Elkészítette, aztán hozzá látott, meg is ette mind, még csak kóstolót sem adott a leánykának. De biz' talán sok is volt, mert egyszerre csak szédülni kezdett és kisietett a ház elé, hogy a tornáczon friss levegőt szivjon. Oda támaszkodott a ház falához és ekkor egyszerre csak egy öreg anyóka termett előtte. Iluska rögtön ráismert. Nem volt az senki se más, mint az erdőbeli tün-

dér anyóka. Mit akarhat? Iziben megtudták.

Az anyóka megérintette vesszejével a gonosz asszonyt s így szolt:

— Jónak, ártatlannak törtél a vesztére, most hát legyen meg a kaján tetted bére!

És alig hogy a varázs-vessző érintette, a gonosz Kató néne zsgorodni kezdett, egyre kisebb és kisebb lett s amint gyorsan össze töpörödött, az alakját is vesztette. Egy-két szempillantás mulva mi volt ott a helyén? . . . Egy csuf kicsi gomba, mely mint ha a fal tövéből nőtt volna ki.

— Így ni, te szívtelen gonosz! mondá a tündér anyóka. Csuf, mérges gombának lásson mindenki, te azonban láss, hallj és érezz ebben az alakodban is. Már addig, a meddig. Mert ha valaki letör, elgázol, akkor meghaltál. Vesztére törtél ennek a jó leánykának, most az ő kegyelmétől függ az életed. Ha megvédelmez, nem bánom; ha sorsodra biz, nem rovom föl neki. Nőni nőhetsz, de szabadulni csak akkor fogsz, ha magad találod meg a módját.

A tündér anyóka egyet fordult s már el is tűnt. Ellenben Iluska álmélkodva és megdöbbenve állt ott és bámult a gombára. Bámult, bámult s végre is sirva fakadt.

— Rettenetes! Gombává lett Kató néne! Oh, tündér anyóka, de keményen büntetted! Hiszen igaz, rossz volt hozzám, de ezt már még sem kívántam! Szegény Kató néne!

De már semmiféle sajnálkozás sem segített Kató gomba-néne baján s a jó Iluska mindjárt egyébre gondolt.

— Jaj, szegényt ha valami pajkos gyerek letöri . . . vagy a Bodri kutya kikaparja! Meg kell oltalmaznom.

Erős lécből kerítést csinált a gomba köré, hogy senki hozzá ne férhessen, de még csak ne is láthassa. Aztán törte a fejét, mit tehetne még a szerencsétlen gomba-néne javára. Egyebet nem tudott, mint hogy gyakran megöntözte, mert a gomba szereti a vizet. Amint aztán kintavasodott az idő és meleg lett, Kató

gomba-néne is növekedni kezdett. Olyan nagy és kövér lett a jó ápolástól, hogy valóságos csuda-gomba számba mehetett.

Bámulta is Huska, de csak annál inkább sajnálta a szerencsétlent.

A szomszédoknak azonban feltűnt, hogy

TÖPRENGÉS.

Fiu.

*Játszni híttok? Nem megyek.
Nem játszom én veletek.
Bamba lányokkal mit játszna
Egy erős, vitéz gyerek?*

Lányok.

*Nem is híttunk birokra.
Nem vágyunk a homokra.
Inkább arra a virágzó.
Dás vadrózsa-bokorra.*

Fiu.

*Csak szedjétek virágcsát,
Én megmászom a hársfűt;
Tudok ott egy madár-fészket.
Szedek pöttyes tojáskát.*

Lányok.

*Az is Isten ellen vét.
Aki hü madár-szület
Megfoszt drága tojásitól
S bába ejti kis szivét.*

*

*Elmennek a leányok,
A fiu néz utánok . . .
Haboz. Már most mit is szedjen?
Fészket-é vagy virágot?*

nem látják többé a gonosz mérges Kató asszonyt. Ellátogattak Huskához és kérdőzködtek, hová lett? A leányka sehogy

sem akarta elárulni, csak himezett-hámozott, hogy ő bizony azt sem tudja, elő kerül-e még valaha Kató néne.

— Csak maradjon ott, ahol van! mondogatták a jó szomszédok. Rossz lelkü, gonosz teremtés!

És elbeszélgettek gyakran róla, milyen álnok, szivtelen, kegyetlen volt. Jót senki sem mondott róla, mert nem is tudott.

Kató gomba-néne ezt mind hallotta, értette: egészen alaposan megtudhatta, mit tartanak felőle. Jaj, hogy szeretett volna mérgesen közbe szólni, veszekedni... de ugyan hiába! Hangot adni nem tudott. Nyomorult, tehetetlen gomba volt. Csak bensőleg mérgeződhetett, még pedig annál inkább, mert nagyon jól tudta, hogy ami rosszat csak mondanak felőle, az mind igaz. És tudja most már Iluska is, eléggé megmagyarázták neki.

Igen, tudta és csak tőle függött, hogy agyon tapossa, megsemmisítse gonosz ellen-ségét. De nem azt tette, hanem ápolta, őrizte gondosan; néha pedig eltűnődött, amint nézte:

— Apolom, őrizem, de nem hiába-e? A tündér anyóka azt mondta, hogy szegény Kató néne csak maga találhatja meg szabadulása módját. De hogyan találhassa meg, mikor földhöz ragadt nyomorult gomba?

Ezt bizony Iluska nem tudhatta, de Kató gomba-néne lassanként rátalált, ámbár maga sem igen tudta.

Egy napon, amint Iluska ismét megöntözte a csoda-gombát, ugyancsak bámult. A gomba kalapjából mintha egészen halak ez hallatszott volna:

— Köszönöm, jó gyermek!

Még éjjel is tűnődött Iluska: valóban hallotta-e azt, vagy csak képzelte?

De mekkorát bámult, mikor reggel fölébredt! Kit látott? Senki se mást, mint Kató nénit, de igazi alakjában, ám mégis új alakban: mert Kató néne gyöngéd szeretettel hajolt Iluskára és megesőkolta.

— Itt vagyok újra, megszabadultam és ezt neked köszönhetem. Nemes jóságod felköltötte bennem a megbánást, beláttam nagy bűnömet és már nem a saját siral-

mas sorsom busított, hanem az, hogy soha többé jóvá nem tehetem hibámat. Ámde megjelent a jó tündér s azt mondá: »De igen, jóvá teheted. Szabadulásod feltétele az őszinte megbánás és javulás; megtalálad, tehát feloldalak az átok alól.« S most már szeretetben fogunk élni s tán még boldogok leszünk.

Ugy lett. A szomszédok soha sem tudták ugyan meg, hol járt Kató néne; de nem is kutatták. Beérték azzal, hogy teljesen megváltozottan került elő s olyan jó, szelid, nyájas volt, hogy mihamar az egész falu megszerette és »kedves Kató néni«-nek nevezte. Iluskát pedig ha annyira nem szerették volna, megirigyelték volna, olyan jó dolga volt.

De a csuda-gombáról kettőjükön kívül senki sem tudott semmit.

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Ifjusági Emléklapok“.

Költemények és elbeszélések színes táblába kötve. Az ifjuság számára gyűjtötte **Füssy Tamás**.

PUNCSI ÉS TARAJOS.

(Képpel a 269. lapon.)

BOSZUSAN sétált Búbos tyuk koma a magtár felől vissza a baromfi-udvarra.

— De kár! De nagyon kár! szólt sopánkodva.

— Mi a kár? Mi történt? kérdé Pöttyös.

— Kukoriczát hordtak a magtárból és az ajtónál sok jó szemecskét hullajtottak el. Milyen remek lakoma volna!

— Hát siessünk, szedjük föl!

— Nem lehet! Az irigy Puncsi kutya épp oda feküdt az ajtó elé és nem ereszt közelre.

— Már csak megnézem. Hát ha elment már?

De biz' Puncsi még ott volt, nem is szándékozott távozni, mert javában rágódott egy nagy csonton és mérgesen morgott, mihelyt valaki közeledett. Nem nagy eb

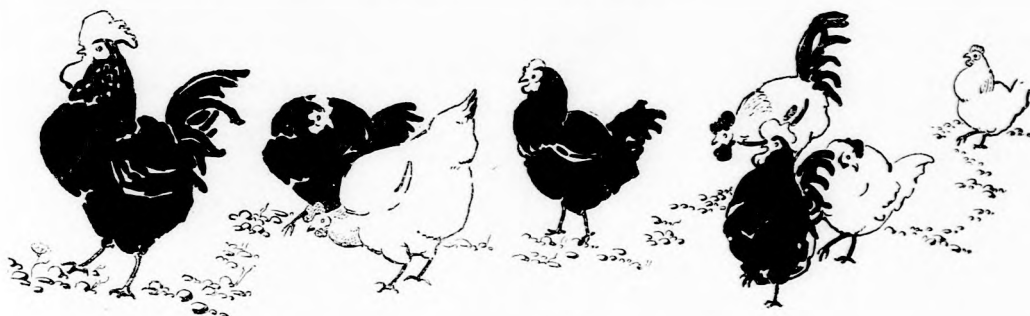
volt Puncsi, de elég nagy arra, hogy egy félénk tyukoetskát megkergeessen.

Igy hát Pöttyös is sopánkodva tért vissza. De meghallotta vitéz Tarajos ur, a büszke kakas, mi a baj.

— Mindjárt tesztek róla, szólt elszántan. Kövessetek, meglássátok!

Megindultak. Elöl lépkedett Tarajos ur, utána kissé szepegve, de mégis bizakodva Búbos, Pöttyös és mind a többi tyuk koma.

Puncsi még folyvást ott rágódott a csontján. Amint Tarajos közeledett, megint mérgesen morgott:

ELŐL LÉPKEDETT A TARAJOS.

— Mit akartok? Takarodjatok, mert mindjárt leharapom a fejeteket.

— Legyen eszed, Puncsi! szólt Tarajos. Nem ártunk mi neked, nem köll a te koncuzod, csak ezeket a szemecskéket szedgetjük föl.

— Nem türom, hogy itt lábatlankodjatok! toporzékolt Puncsi.

Letette a koncuzot és dühösen fölugrott, hogy neki rontson Tarajosnak. Ez, mi tagadás, kissé megszeppent, de aztán biztatta magát.

— Mégis megpróbálok... Szégyenben maradnék tyuk komáék előtt, ha elfutnék...

aztán nem is eshetik bajom... szárnyam van, elröpülhetek. Rajta hát!

Hősi elszántsággal röppent neki Puncsina... jaj no!... mindjárt kivájja a szemét! Bezzeg most már Puncsi ijedt meg és úgy elfutott, hogy még a koncuzát is ott hagyta.

A diadalmas Tarajos ur és a tyukoetskák jó izüen lakomáztak, Puncsi pedig messziről busan nézte, de közeledni nem bátorkodott.

— Ejnye no! Miért is nem fértem meg velök! dörmögte. Irigyeltem tőlük a jót s elvesztettem a magamét!

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LX. köt. 16-dik számában közölt szótágrejtvény megfejtése:

Páris, Ede, tilalom, özike, fáczán, Izidor, Sára, ásvány, nyereg, Duna, orom, répa. — Petőfi Sándor, „A magyar nemes.”

Helyesen fejtették meg: Mäder Hedvig és Emma, Feichtinger Edith, Kemény Géza, Geréb Andor, Trebitsch Károly, Vizmathy Bertus, Kilezer Gyula, Kornstein Egon, Ágfalvi Endre, Véghelyi Lajoska, Jantsits Jolánka, Tibor és Bandi, Németh Imre (Vonalozd meg a papírost, mert még nagyon girbe-gurbán dülöngélnék a soraid! *F. b.*), Gutman Erzsike és Dénes, Sohár Gizi, Kiss Margit, Legény Kornél, Vidonyi Annuska és Ilonka, Szántó Olga és Ernő, Dávid Kálmán, Gibitz Lujza és Mariska, Csomasz Laczika, Hertelendy Bandi, Gyárfás Laczi, Nagy Edith, Mérey Dalma, Kohn Sándor, Nagy Lenke, Vicza és Ernő, Schuch Ilus, Kunetz Józsa, Szakáll Paula, Szüts Gizella, Lengyel Margit és Kálmán, Ferencz Pál, Lederer Sándor és Tibor, Löw Lenke, Csongrádi Ilona és Attila, Hirsch testvérek, Magyar Pál, Weisz Felix és Márton, Hageter Jolán, Ricska Laczika, ifj. Baka Béla, Kerekes György, Roboz Atala és Elza, Kovács Bertuska, ifj. Naszluhácz Imre, Mikó Blanka, ifj. Hofhauser Ödön, Benkó Márta és Iván, Scherz Blanka, Kuhinka Béla, Rhédey Margit és Zoltán (Kérdéseikkel nem hozzámm kell fordulnotok, hanem a jó Szerencséhez, ha ugyan tudjátok a lakását; én nem tudom. *F. b.*), Kelen László, Purgly Alice, Kolos Janka, Kelen Emmike és István, Szilágyi Ernő, Fellegi Vilmos, Sárkány Agát, Kazy Péter, Kummerer Paula, Bayer Anti, Rozenberg Jozefina, Geréb Lajos, Háry Irén és Juliska, Szohner Tivadar, Grosz Jenő, Hefty Paula és Rikárd, Winkler Tibor, Kövesi Jenő, Gerber Erzsike és Klárka, Jurenák Gizi, Herzog Dóra és Vilma, Materny Rózsika és Margit, Péterfy Vilma, Szontagh Dóra, Kárpáti Sándor, Zolti és Béla, Dominigg Ilonka és Erzsike, Török Gabriella, Márkus Erzsike, Hoódy Laczi, Hirsch Emma, Kováts Bella és Géza, Büben Aladár, Medveczky Gyuri és Sándorka, Kovács Irén, Metzger Ede (gondosabban írj! *F. b.*), Ranschburg Béla, Fülöpp Pistike és Imrike, Naschitz Gyuri.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek *Weisz Felix és Márton, Budapestben*, kiknek a jutalom-könyvet (*»Fény és boru«*, történeti elbeszélések, az ifjuság számára írta *Remellay Gusztár*, két képpel.) a kiadó-hivatal megküldi.

A »KIS LAP« LX. köt. 15-dik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Komlós Magda, Reichel Mária, Keresztes Károly.

— **Olvassátok!** —

Forgó bácsi tíz parancsolata.

1. Leveled papirosa sima szélű legyen és tiszta.
 2. Irkából tépett papirosra levelet ne írj.
 3. Levelet be ne porozz, be ne poczázz.
 4. Leveleden mindig rajta legyen a kelet napja és helye.
 5. Ami a szerkesztőnek szól (közlés, megfejtés, gyűjtés), azt ne küldjed a **Kiadó-hivatalba**.
 6. Ami pedig a **Kiadó-hivatalnak** szól (előfizetés, pótló számok végetti felszólalás, bekötőtáblák, régi számok vagy kötetek megrendelése) azzal ne fordulj hozzám, a **szerkesztőhöz**.
 7. Leveled papirosa ne legyen rikoltó színű, se illatos.
 8. Csak fekete tentát használj írásra.
 9. Ismeretlen s csakis családi körben járatos becéző nevet ne használj.
 10. A szerkesztőségbe intézett levél állandó czime legyen: **Forgó bácsinak, a „Kis Lap” szerkesztőjének**.
- Aki e tíz parancsolat ellen vét: magára vessen, ha levelét nem veszem figyelembe, vagy ha levele más iratok közé vegyülvén, elkallódik.*
- F. b.**

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Valkó Bálint. Egyelőre a te céljaidnak teljesen megfelel az »Athenaeum« 2 kötetes Lexikona is. — **»Tavaszi dal.«** Hát ugy kezdetnek megjárja, de közlésre bizony még nem alkalmatosak e gyarló sorocskák. — **Komlós György.** A történetkét besorozom, ha megnevezed az eredetinek íróját is. — **Sárffy Jolán.** Megjelen. — **Jurenák Gizi.** Ha most kezdődött az elbeszélés, csak eltart egy darabig. — **Kolos Janka.** Ime: egytők nagyon is könnyűeknek vallja a »Kis Lap« rejtvényeit, te meg, mint soraidból látom, nehezeld őket. Már most milyeneket közöljek? Adj tanácsot! — **Bálinth Józsi, Korch Matyi.** Menyire sajnálom, hogy épp akkor jártatok ajtóm előtt, midőn néhány napig az Adrián utaztam. — **Reichel Mária.** Ez neked is szól. Rejtvényed régebben már megjelent a »Kis Lap«-ban. Újat küldj. — **Kovách Béla.** Igazad van, hogy rejtvényeidet össze zavartad, mert sehogy sem bírtam eligazodni rajtok. Te u. i. csak a feladványt küldted a megfejtés nélkül. Ez a kettő pedig együtt jár. — *Több levélről a jövő számban.*

*
LEVELEZÉS.

Furman Lilly (Miskolc) a hozzá küldött képes levelező lapokat örömet viszonzozza hasonlókkal.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapestben.